THE DIVINE MARRIAGE IN HOSEA 1-3: HISTORY OF INTERPRETATION

Ioan Lucian Radu

PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi

Abstract: One of the most controversial metaphors in the Bible is the metaphor of the divine marriage between God and man. This metaphor first appears in the book of Prophet Hosea and its analysis has formed tow opposite sides in the XXth century: the feminist and the traditional interpretation. The feminist exegesis claims that the biblical language concerning the marital metaphor reinforces the negative stereotypes about women and female sexuality and tolerates male physical violence, thus practicing a harsh criticism of the biblical text. The traditional approach is also very fragmented and it has had many contradictory theses because of the difficulty of the Hoseanic text. In my paper I will explore the history of the divine marriage metaphor's interpretation, starting with the Jewish Talmud until nowadays.

Keywords: marriage metaphor, Hosea, Talmud, Patristic, feminist interpretation

Primele trei capitole ale cărții Profetului Osea prezintă o poveste de dragoste cum rar se poate întâlni. Protagonista acestei povești este o femeie de moravuri ușoare, o prostituată, am putea spune. Nici un om întreg la minte nu s-ar putea gândi să-și întemeieze o familie normală cu o asemenea femeie. Și totuși, Osea se îndrăgostește nebunește de ea pentru potențialul ei de a deveni o soție și o mamă extraordinară și se căsătorește cu ea și îi oferă totul. Însă ea nu se lasă de vechile obiceiuri, ci chiar trece la un alt nivel. Căci având acum o stare financiară asigurată de soț, nu mai așteaptă „clienți", ci își plătește ea singură amanții, din ce în ce mai mulți Poate că într-o asemenea situație singura soluție viabilă este divorțul, dar nu și pentru acest soț. Căci el o iubește în continuare și face tot pentru ca ea să se schimbe. Și minunea se întâmplă, căci reușește să o ridice din mocirlă și să o transforme într-o adevărată ființă nobilă. Partea frapantă a acestei povești de iubire trădate este aceea că Osea a luat în căsătorie o asemenea femeie din porunca lui Dumnezeu. Cineva ar putea pune problema caracterului îndoielnic al unui Dumnezeu care ar da cuiva o astfel de poruncă înjositoare, însă cheia interpretării se dezvăluie în finalitatea acestui act revoltător în ochii celor din jur: vindecarea și renașterea ființei iubite. Astfel, Dumnezeu care vrea să arate, prin această metaforă a căsătoriei, că această poveste de dragoste trădată este tocmai povestea relației Lui cu omul, povestea unei iubiri mereu trădate, dar mereu aceeași. Însă această minunată poveste de iubire și dăruire a fost receptată diferit începând cu mediul iudaic de interpretare și în repetate rânduri a fost confiscată de o serie de cercetători care au îngropat-o în speculații legaliste, sexiste sau misogine, care nu au nici o legătură cu textul biblic. În cele ce urmează vom urmări evoluția interpretării acestei metafore, de la comentariile rabinice până în zilele noastre.

Teologia iudaică

Targumul apelează la o redare foarte liberă a textului, folosindu-se chiar de parafrazare, în încercarea de a face cât mai limpede orice text greu de înțeles. Însă de multe ori, prețul acestui

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

stil de interpretare a fost distrugerea sensului și profunzimii textului original. Deoarece, în accepțiunea rabinică, Dumnezeu nu poate fi reprezentat ca realizator al unor fapte specific umane, relaționarea Sa cu omul fiind realizată de un agent, *Memra* sau *Shekinah*, nici actele simbolice realizate de Osea nu puteau fi acceptate ca atare, ci ele au primit o serie de substitute, căsătoriei profetului fiind interpretată în mod alegoric, ca pe un simbol al mesajului pe care Dumnezeu îl transmite lui Israel și lui Iuda. Acest punct de vedere este păstrat în exegeza iudaică până în prezent. Spre exemplu, Ehud Ben Zvi, un scriitor evreu contemporan, atunci când vorbește despre acest subiect, spune că „textul este scris în așa fel încât să comunice ferm cititorilor săi că principala sa preocupare nu sunt păcatele sexuale semnalate și viața maritală a lui Gomer (sau a femeii anonime din capitolul 3) sau soarta și acțiunile lui Osea, ci mai degrabă ceea ce ele simbolizează”[1]. Motivele pentru care a fost aleasă interpretarea alegorică în dauna celei literare au fost, în primul rând, refuzul comentatorilor iudei de a accepta faptul că Dumnezeu ar putea da unui profet porunci atât de degradante și de contrare legilor divine și, în al doilea rând, faptul că Dumnezeu nu poate relaționa direct cu vreo persoană umană.

Teologia patristică

O a doua direcție de interpretare pe care o vom avea în vedere este cea patristică. Cei mai importanți comentatori din epoca patristică ce au abordat în comentariile lor cartea profetului Osea sunt Fericitul Ieronim, Sfântul Chiril al Alexandriei, Teodoret de Cir, Teodor de Mopsuestia și Iulian de Eclanum[2]. Pe lângă aceștia, am avut în vedere și comentariul Sfântului Teofilact al Ohridei. De la alți comentatori avem doar fragmente de comentarii. De pildă, de la Didim cel Orb s-au păstrat câteva fragmente, scrise la cererea lui Ieronim în *Sacra parallela*, operă atribuită Sfântului Ioan Damaschinul[3]. Teodor de Mopsuestia a abordat cartea profetului în principal din perspectivă istorico-gramaticală, cu scopul de a ajunge la sensul literal ca fundament pentru realizarea conexiunilor tipologice între Vechiul și Noul Testament. El s-a concentrat comentariul textelor care au fost citate ca profeții despre Hristos în Noul Testament. Sfântul Chiril a folosit metoda alegorică pentru a lega Vechiul de Noul Testament, dar nu a recurs la o alegorizare exclusivă, ci a păstrat în același timp istoricitatea evenimentelor.

Spre deosebire de comentatorii iudei, scriitorii patristici nu acordă un interes deosebit intenției profetului atunci când comentează textul legat de căsătorie, ci se concentrează pe comportamentul lui Dumnezeu și al lui Israel, pe de o parte, și al lui Osea și al lui Gomer, de cealaltă parte. În plus, majoritatea Părinților nu s-au folosit de textul ebraic în comentariile lor, ci de textul traducerii grecești a Septuagintei, care comportă unele diferențe față de Textul Masoretic, imprimând comentariului, în același timp, unele nuanțe inspirate din filosofia elină.

Pentru comentatorii patristici, interpretarea căsătoriei profetului Osea a fost una destul de problematică. În general, alexandrinii interpretau porunca dată de Dumnezeu în mod alegoric, susținând că o căsătorie reală l-ar fi pus pe profet într-o situație inacceptabilă și că Dumnezeu nu cere nicăieri în Biblie încălcarea unor legi revelate anterior. Față de acest mod de abordare se distanțează totuși Sfântul Chiril, care este împotriva unei interpretări simbolice a căsătoriei. El chiara respins acest mod de exegeză al unui interpret,al cărui nume nu-l precizează, care pretindeacă mariajul lui Oseatrebuie să fi fostdoar la nivel simbolic, deoarece acesta nu ar fi putut

[1] Ehud Ben Zvi, *Hosea*, Wm. Eerdmans Publishing Co, Cambridge, 2005, p. 40.
[2]Comentariul său s-a păstrat sub numele lui Rufin de Aquilea (Rufino Aquileiensi Presbytero, *Commentarius in prophetas minores tres. Osee, Joel et Amos*, *PL* 21).
[3]*PG* 95,1381B; *PG* 96,520A, *apud* „Introducere la Osea”, în *Septuaginta 5*, traducere de Cristian Gașpar, volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Editura Polirom, București, Iași, 2009, p. 29.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

primi literalmente de o astfel deporuncăde la Dumnezeu[4]. El arată că alte porunci ale lui Dumnezeu par mult mai greu de îndeplinit decât căsătoria cu o desfrânată[5]. În plus, pentru susținerea punctului său de vedere, arată că Însuși Hristos S-a unit cu păcătoșii, act care este ilustrat profetic în căsătoria lui Osea. Profetul s-a căsătorit cu Gomer și, prin aceasta, a salvat-o din situația rușinoasă în care se afla și i-a oferit un statut normal în societate[6]. Interpretarea Sfântului Chiril merge pe aceeași linie cu cea a antiohienilor, precum Teodoret de Cir și Teodor de Mopsuestia, care susțineau istoricitatea căsătoriei profetului. Teodoret de Cir și Teodor de Mopsuestia susțineau că, literal, numele și locurile sunt legate de căsătorie și că femeia a născut cu adevărat. Pentru ei, scopul pasajului nu este acela de a arăta atașamentul legalist față de poruncile divine, ci ascultarea necondiționată a profetului în fața dorinței lui Dumnezeu[7].

În prefața comentariului său la cartea profetului Osea, Ieronim afirmă că Apolinarie din Laodiceea și Origen au scris comentarii scurte la aceeași carte, iar Pierius un comentariu lung, dar puțin folositor, el însuși intenționând să completeze scurtul comentariu al lui Origen, la cererea lui Didim cel Orb. Însă Ieronim nu este foarte sigur în privința metodei hermeneutice de abordare a episodului căsătoriei, deoarece, dacă în prefață mărturisește o înclinare spre o interpretare alegorică, deoarece „Dumnezeu nu porunceștenimic altceva decâtceea ce esteonorabil, și nici, solicitându-le oamenilor să facă lucruririușinoase, nu face onorabil acestcomportament care este rușinos”[8], în interpretarea sa la Osea 1,2 lasă totuși să se înțeleagă faptul că a avut loc o căsătorie reală: „Ar trebui să-l lăudăm pe profet pentru că a transformat o femeie rea într-una bună […] Deoarece înțelegem că nu profetul a fost cel care și-a pierdut virtutea prin unirea cu o prostituată, ci mai degrabă aceasta din urmă a câștigat o virtute pe care nu a avut-o înainte”[9].

O astfel devarietateîn abordarearatăflexibilitateacu carecomentatoriipatristicis-au apropiat de Scripturi, avertizândîmpotrivaunei distincțiiprearigideîntreșcolile antiohiană și alexandrină[10].

O caracteristică a interpretărilor patristice este aceea că autorii sunt înclinați mai mult spre o evidențiere a împlinirii mesajului profetic în viitor, prin Hristos și prin lucrarea mântuitoare împlinită de El, până la a doua Sa venire, ținând mai puțin cont de interpretarea evenimentelor strict în cadrul lor istoric, aceasta din urmă fiind o caracteristică specifică exegezei moderne. Spre exemplu, Sfântul Chiril vede versetul „multe zile vor sta fiii lui Israel fără rege și fără conducător și fără jertfă și fără altar și fără preoție și fără descoperiri (Os. 3,4)[11]” ca o

[4] Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, trad. de Robert C. Hill, The Catholic University of America Press, Washington, 2007, p. 40; *cf. Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas* (ediția critică în limba greacă), vol. 1, Philip Edward Pussey (ed.), Typographeo Clarendoniano, Oxford, 1868, p. 15.

[5] Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, pp. 41-43; *cf.* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas*, pp. 17-19.

[6] „Eu nu aș avea nici o mustrare de conștiință în a pretinde că profetul chiar a salvat-o pe Gomer. Dintr-o femeie josnică și destrăbălată, prin convingere, el a ridicat-o la nivelul unei relații cu un singur bărbat. Și din stadiul de rușine pentru neamul ei […], el a convins-o să se abțină de la asemenea atracții și fapte josnice și a făcut-o mamă respectabilă de copii”. Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, p. 46; *cf.* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas*, pp. 22-23

[7] Theodore of Mopsuestia, *Commentary on the twelve prophets*, trad. de Robert C. Hill, The Catholic University of America Press, Washington, 2004, pp. 40-41; *cf*. Theodori Antiochieni, *Commentarius in Oseam Prophetam*, *PG* 66,128C-D; Theodoret of Cyrus, *Commentary on the Twelve Prophets*, traducere de Robert Charles Hill, Holy Cross Orthodox Press, Brookline, Massachusetts, 2006, p. 39; *cf*. Beati Theodoreti, Episcopi Cyrensis, *Enarratio in Oseam Prophetam*, *PG* 81,1555C-D.

[8] S. Eusebii Hieronymi, *Commentariorum in Osee prophetam*, *PL* 25,819B.

[9] *Ibidem*, 823A.

[10] W.H. Fremantle „Prefaces to the Commentaries on the Minor Prophets”, în *The Principal Works of St. Jerome*, în colecția „Nicene and Post-Nicene Fathers”, second series, vol. 6, WM. B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, pp. 501-502.

[11] Versiunea LXX.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

profeție a evenimentelor întâmplate după înălțarea la cer a Mântuitorului, odată cu devastarea țării iudeilor, care au rămas fără rege, „templul a fost ars, altarul răsturnat, jertfele anulate, preoția inactivă și fără semne care să poată fi văzute”[12], iar întoarcerea evreilor la Dumnezeu și la David, Regele lor (Os. 3,5) o vede ca pe profeție despre convertirea lor cea din urmă la creștinism, prevestită de Sfântul Apostol Pavel (Rom. 11,25). Fericitul Ieronim leagă la rândul său această profeție de distrugerea Ierusalimului, care a rămas fără conducător și fără preoție, „din anul al patruzecilea de la pătimirea Domnului, până în ziua judecății”[13]. Cu privire la versetul 5, Fericitul Ieronim afirmă că nu este de acord cu interpretarea pe care evreii o dau acestui eveniment, legându-l de întoarcerea lor din robia babilonică, ci că acest eveniment ar trebui plasat mai degrabă în viitor[14].

Un alt punct comun al interpretării patristice este caracterul ei moralizator. Majoritatea comentatorilor erau conducători ai Bisericii și erau interesați să ofere turmei păstorite cât mai multe exemple pozitive și de aceea adeseori transpuneau mesajul profetic în viața de zi cu zi a ascultătorilor. Spre exemplu, Sfântul Chiril compară înclinarea lui Gomer spre desfrânare cu înclinarea sufletului spre păcat, spunând că, așa cum o prostituată „satisface cu proprie voie plăcerile tuturor, fără vreo urmă de dezgust, tot așa, sufletul uman neglijează urmarea cucerniciei, disprețuiește dragostea de Dumnezeu, se întoarce către Satana și satisface dorințele duhurilor rele”[15].

Teologia biblică modernă

În privința realității căsătoriei, au existat și în teologia modernă comentatori care au negat aceasta, din considerentul că un asemenea act ar fi atras supra profetului o asemenea înjosire din partea conaționalilor săi, încât ar fi fost imposibil ca vorbele sale să fi fost ascultate. Din această cauză, se consideră că nici Dumnezeu nu ar fi putut da o asemenea poruncă, deoarece scopul urmărit, întoarcerea poporului idolatru, nu ar fi putut fi atins[16].

În ceea ce privește abordarea temei în cercetarea biblică modernă, în prezent, există o discrepanță între două direcții opuse, care s-au conturat în secolul al XX-lea: abordarea tradițională și cea feministă.

Comentariile ce se încadrează în abordarea tradițională au ca metodă de lucru identificarea sursei și funcției metaforei căsătoriei, prin „sursă” avându-se în vedere cadrul istoric, cultural și religios care a stat la baza acestei imagini a relației dintre Dumnezeu și Israel, iar prin „funcție”, scopul urmărit de profet prin intermediul metaforei[17]. Exegeza biblică tradițională din secolul al XX-lea s-a mișcat în jurul unor principale puncte de discuție, cărora le-au oferit diverse interpretări, folosind diferite perspective metodologice. Din analiza făcută de Brad Kelle[18], se pot sistematiza cinci direcții de cercetare care au atras cel mai mult atenția cercetătorilor:

---

[12] Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, p. 99; *cf.* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas*, p. 88.
[13] S. Eusebii Hieronymi, *Commentariorum in Osee prophetam*, *PL* 25,845A-B.
[14] *Ibidem*, 845C-D.
[15] Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, p. 50; *cf.* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas* pp. 27-28.
[16] A se vedea în acest sens Yvonne Sherwood, *The Prostitute and the Prophet: Hosea's Marriage in Literary Theoretical Perspective*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 1996, pp. 40-66.
[17] Sara Catherine Lawrence, *A Comparative Literary Analysis of the Marriage Metaphor in Hosea 1-3, Jeremiah 2:1-4:4, and Ezekiel 16 and 23*, teză de doctorat, Southwestern Baptist Theological Seminary, mai, 2014, pp. 8-12, disponibil la http://search.proquest.com.am.enformation.ro/docview/ 1529531970/ fulltextPDF/8537A63337424109PQ/1?accountid=178172, accesat la 16.04.2016.
[18] Brad E. Kelle, *Hosea 2: metaphor and rhetoric in historical perspective*, Society of Biblical Literature, Atlanta, 2005,pp. 2-20.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

1. relația dintre femeia și evenimentele din capitolele 1 și 3;
2. realitatea și fundalul căsătoriei dintre Osea și Gomer, cu predilecție spre descrierea femeii și a copiilor cu atributul „din desfrânare";
3. înțelesurile și funcțiile metaforei, cu referire specială la posibilele legături cu adorarea din cadrul cultului baalic sau cu implicarea sexuală în cadrul ritualurilor de fertilitate;
4. genurile și și statutul lor reieșit din cadrul metaforei;
5. folosirea unor tradiții anterioare, cum ar fi cea a legământului, a exodului sau a pustiei.

Dintre toate acestea, ne îndreptăm atenția asupra tradiției legământului sinaitic ca fundament al metaforei căsătoriei[19]. Această abordare considerăm că este cea mai importantă pentru cercetarea noastră deoarece, așa cum afirmă Părintele Eugen Pentiuc, el este modelul de interpretare care stă la baza mesianismului din cartea Profetului Osea[20]. Citându-l pe Eugene Maly, acesta afirmă că „legământul a dat naștere atât poporului Israel, cât și aspirațiilor sale de viitor", iar „fără ideea unui legământ care se prezintă sub forma unei căsătorii, nu ar exista deloc cartea lui Osea"[21]. În acest sens Douglas Stuart stabilea foarte bine criteriul de interpretare a metaforei pe care o analizăm: „Înțelegerea mesajului cărții lui Osea depinde de înțelegerea legământului sinaitic"[22], Profetul Osea afirmând în două rânduri că judecata dumnezeiască s-a abătut asupra lui Israel deoarece ei au încălcat legământul (Os. 6,7; 8,11).

Exegeza feministă susține că limbajul biblic în legătură cu metafora maritală – metaforă ce cuprinde implicit și metafore sexuale, atunci când vine vorba despre idolatria lui Israel, văzută ca desfrânare – întărește stereotipurile negative legate de femei și sexualitatea feminină, și trece cu vederea violența fizică masculină. În introducerea făcută volumului *A Feminist Companion to the Latter Prophets,*Athalya Brenner face următoarea afirmație despre metafora soțului divin și cea a soției necredincioase: „Metafora constituie un act de propagandă religioasă ancorată în ideile preconcepute asupra relațiilor de gen și a naturii sexualității feminine, [act] care întărește o viziune negativă despre sexualitatea feminină, comparativ cu sexualitatea masculină, care este [văzută ca] pozitivă sau neutră"[23].

Profetul Osea, primul profet care folosește explicit metafora căsătoriei divino-umane, vorbește despre incapacitatea poporului ales de a fi fidel lui Dumnezeu și legământului pe care l-au primit pe muntele Sinai și ilustrează această relație de infidelitate prin intermediul căsătoriei sale cu o femeie desfrânată. În plan simbolic, femeia desfrânată reprezintă poporul Israel, care n-a încetat să desfrâneze cu idolii, uitând de primul ei soț, care este Dumnezeu. Mărul discordiei în interpretarea feministă este tocmai folosirea femeii ca simbol al imoralității și promiscuității, lucru interpretat ca discriminare sexuală[24]. Răspunsul interpretării tradiționale este acela că

[19] Deși tratează relația dintre legământ și căsătorie uneori în termeni prea juridici, teza de doctorat a lui Elaine Adler reprezintă o cercetare foarte importantă în analiza acestui subiect. Elaine June Adler, *The background for the metaphor of covenant as marriage in the Hebrew Bible*, teză de doctorat, California University, 1989, disponibil la http://search.proquest.com.am.enformation.ro/pqdtglobal/docview/303806223/fulltextPDF/E5BCD9BC2EB046A2PQ/1?accountid=178172, accesat pe 22.04.2016.

[20]Eugen J. Pentiuc, „Messianism in the Book of Hosea in the Light of Patristic Interpretations", în *Greek Orthodox Theological Review*, 2001, vol. 46, nr. 1-2, p. 35.

[21] Eugene H. Maly, „Messianism in Osee", în *Catholic Biblical Quarterly*, 1957, nr. 19, pp. 213-215, *apud ibidem.*

[22] Douglas Stuart, *Hosea-Jonah*, Word Books, Waco, Texas, 1987, pp. 6-7. Deși are o înțelegere preponderent juridică a legământului, pe care o transpune și în înțelegerea metaforei căsătoriei, principiul său rămâne deosebit de important pentru cercetarea noastră.

[23] Athalya Brenner, „Introduction", în *A Feminist Companion to the Latter Prophets*, A. Brenner (ed.), Sheffield Academic Press, Sheffield, 1995, p. 26.

[24]În acest sens, Yee afirmă că „Metafora lui Osea își exprimă punctul de vedere monoteist în detrimentul femeilor și a copiilor adevărați, care erau și încă mai sunt victime ale violenței sexuale. Atunci când caracterul metaforic al imaginii biblice este uitat, abuzul fizic al unui soț față de soția sa devine la fel justificat ca pedeapsa lui Dumnezeu împotriva lui Israel" (Gale Yee, „Hosea",

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

folosirea de către Osea a imaginii desfrâului nu poate fi o imagine anti-feminină, deoarece ea este aplicată poporului, ca întreg, fiind adresată în primul rând liderilor politici și religioși[25]. Însă, față de o asemenea interpretare, răspunsurile nu au întârziat să apară chiar din partea cercetătoarelor care fac parte din ramura tradițională de exegeză biblică. De pildă, Nelly Stienstra, profesor catolic de interlingvistică la Universitatea din Utrecht, oferă un răspuns foarte complet asupra acestui subiect, subliniind lipsa de fundament a teoriilor feministe[26].

Per total, față de interpretarea patristică, cea modernă este mult mai concentrată pe realitățile istorice, pe analiza formei și a structurii textului, fiind mai fragmentată decât cea dintâi, pierzând din vedere, de cele mai multe ori, caracterul mesianic și cel eshatologic subliniat de Părinți. Dacă scriitorii patristici au fost mult mai interesați de mesajul profetic, ca întreg, exegeții moderni își concentrează atenția asupra unor fraze sau a unor cuvinte individuale, adeseori creându-se impresia unui text de analiză filologică, nu a unuia de factură exegetică, ceea ce duce de multe ori le pierderea mesajului textului.

BIBLIOGRAPHY

- *Septuaginta 5*, traducere de Cristian Gașpar, volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Bălătăceanu, Monica Broșteanu, Editura Polirom, București, Iași, 2009.
- Beati Theodoreti, Episcopi Cyrensis, *Enarratio in Oseam Prophetam*, *PG* 81,1555C-D.
- S. Eusebii Hieronymi, *Commentariorum in Osee prophetam*, *PL* 25,845A-B.
- Saint Cyril of Alexandria, *Commentary on the twelve prophets*, trad. de Robert C. Hill, The Catholic University of America Press, Washington, 2007.
- *Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini* Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, *In XII prophetas* (ediția critică în limba greacă), vol. 1, Philip Edward Pussey (ed.), Typographeo Clarendoniano, Oxford, 1868.
- Theodore of Mopsuestia, *Commentary on the twelve prophets*, trad. de Robert C. Hill, The Catholic University of America Press, Washington, 2004.
- Theodori Antiochieni, *Commentarius in Oseam Prophetam*, *PG* 66,128C-D; Theodoret of Cyrus, *Commentary on the Twelve Prophets*, traducere de Robert Charles Hill, Holy Cross Orthodox Press, Brookline, Massachusetts, 2006.
- Adler, Elaine June, *The background for the metaphor of covenant as marriage in the Hebrew Bible*, teză de doctorat, California University, 1989, disponibil la

în *The Women's Bible Commentary*, Carol A. Newsom, Sharon H. Ringe,Jacqueline E. Lapsley [ed.], Westminster John Knox Press, Louisville, 1998). În același fel, Weems face extrema afirmație că „metafora căsătoriei face violența împotriva femeilor nu doar inevitabilă, ci și argumentată teologic" (Renita J. Weems, *Battered love. Marriage, sex and violence in the Hebrew Prophets,* Augsburg Fortress, Minneapolis, 1995, p. 110).

[25] A se vedea, în acest sens, John Day, „Hosea", în *The Oxford Bible Commentary*, J. Barton, J. Muddiman (ed.), Oxford University Press, Oxford, 2001, p. 572.

[26] „A devenit un lucru obișnuit până acum să se remarce că în relația destrămată, soția este cea care este întotdeauna vinovată. Unii autori chiar merg atât de departe, încât spun că metafora servește pentru a descrie pe cei păcătoși ca fiind femei. Nu poate fi negat faptul că întotdeauna soția este cea care greșește, dar acest lucru, evident, este inevitabil în cazul unei metafore în care relația dintre Dumnezeu și om este înfățișată ca o căsătorie. Dacă Dumnezeu ar fi de sex feminin, ar fi soțul cel care mereu greșește. Discuția cu privire la sex (sau gen) a Divinității depășește acestui studiu, dar am dori să subliniem faptul că soția (necredincioasă) a lui YHWH include atât pe bărbații, cât și pe femeile din poporul lui Israel și de fapt, orice ființă umană este invitată a se identifica cu această soție necredincioasă care nu răspunde la iubirea partenerului divin" (Nelly Stienstra, *YHWH is the Husband of his People. An Analysis of Biblical Metaphor with Special Reference to Translation*, Kok Pharos, Kampen, 1993, pp. 97-98). În ultima parte a citatului se observă o apropiere de sensul duhovnicesc al metaforei căsătoriei divino-umane remarcat la scriitorii patristici.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)

http://search.proquest.com.am.enformation.ro/pqdtglobal/docview/303806223/fulltextPDF/E5BCD9BC2EB046A2PQ/1?accountid=178172, accesat pe 22.04.2016.

- Ben Zvi, Ehud, *Hosea*, Wm. Eerdmans Publishing Co, Cambridge, 2005.
- Brenner, Athalya, „Introduction", în *A Feminist Companion to the Latter Prophets*, A. Brenner (ed.), Sheffield Academic Press, Sheffield, 1995.
- Day, John, „Hosea", în *The Oxford Bible Commentary*, J. Barton, J. Muddiman (ed.), Oxford University Press, Oxford, 2001.
- Fremantle, W.H., „Prefaces to the Commentaries on the Minor Prophets", în *The Principal Works of St. Jerome*, în colecția „Nicene and Post-Nicene Fathers", second series, vol. 6, WM. B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan.
- Kelle, Brad E., *Hosea 2: metaphor and rhetoric in historical perspective*, Society of Biblical Literature, Atlanta, 2005.
- Lawrence, Sara Catherine, *A Comparative Literary Analysis of the Marriage Metaphor in Hosea 1-3, Jeremiah 2:1-4:4, and Ezekiel 16 and 23*, teză de doctorat, Southwestern Baptist Theological Seminary, mai, 2014, pp. 8-12, disponibil la http://search.proquest.com.am.enformation.ro/docview/ 1529531970/ fulltextPDF/8537A63337424109PQ/1?accountid=178172, accesat la 16.04.2016.
- Pentiuc, Eugen J., „Messianism in the Book of Hosea in the Light of Patristic Interpretations", în *Greek Orthodox Theological Review*, 2001, vol. 46, nr. 1-2.
- Sherwood, Yvonne, *The Prostitute and the Prophet: Hosea's Marriage in Literary Theoretical Perspective*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 1996.
- Stienstra, Nelly, *YHWH is the Husband of his People. An Analysis of Biblical Metaphor with Special Reference to Translation*, Kok Pharos, Kampen, 1993.
- Stuart, Douglas, *Hosea-Jonah*, Word Books, Waco, Texas, 1987.
- Weems, Renita J., *Battered love. Marriage, sex and violence in the Hebrew Prophets*, Augsburg Fortress, Minneapolis, 1995.
- Yee, Gale, „Hosea", în *The Women's Bible Commentary*, Carol A. Newsom, Sharon H. Ringe,Jacqueline E. Lapsley [ed.], Westminster John Knox Press, Louisville, 1998.

BDD-V4067 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:49 UTC)